

fair

DGB

Arbeitnehmerfreizügigkeit sozial, gerecht und aktiv

Знанието е защита!

Какво трябва да знаете,
за да работите успешно
в Германия?

Издател:

Германска конфедерация на профсъюзите – Федерално
ръководство

Отдел „Европейска политика“

Henriette-Herz-Platz 2

10178 Berlin

Автор: Дорит Комитовски

Редакция: Доминик Йон, Фолкер Розоха, д-р Тинка Троева

Отговорник съобразно Закона за пресата: Анели Бунтенбах

График и оформление:

·zersetzer. |||| ||| freie grafik | www.zersetzer.com

Второ преработено издание

Берлин, май 2015

Брошурата е изработена по примера на брошурата „Какво трябва да зная, за да работя сигурно в Германия?“, която е издадена в рамките на проект на ЕС „Който е информиран, е защитен“ от организацията AIDRom, Lampas, vj Вюртенберг и диаконията Бремен. Благодарим за добрата съвместна работа и многото полезни идеи.

**Тази брошура е изготвена съвместно в
сътрудничество със следните партньори:**

DGB/ ДГБ

Deutscher Gewerkschaftsbund /
Германска конфедерация на профсъюзите
(организация на осемте водещи профсъюзи
в Германия)
www.dgb.de

CITUB / КНСБ

Konföderation der unabhängigen
Gewerkschaften in Bulgarien / Конфедерация на
независимите синдикати в България
www.knsb-bg.org/

КТ ПОДКРЕПА / КТ ПОДКРЕПА

Konföderation der Arbeit „Podkrepa“
www.podkrepa.org/content/

**MINISTERIUM FÜR ARBEIT UND SOZIALPOLITIK,
Abteilung für Arbeit und Soziales bei der Botschaft der
Republik Bulgarien / МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА – Служба по трудовите и
социалните въпроси при Посолството на Република
България във ФРГ**

www.mlsp.government.bg/mission/missionBerlin/default.asp

На края на брошурата ще намерите адреси на партньори за сътрудничество, както и на други институции и ведомства, които могат да Ви подкрепят в случай на нужда.

Добре дошли!

От 1-ви януари 2014 година е в сила пълната свобода на движение за всички български граждани в Европа. Имате възможността и правото на работа в Германия без ограничения. Това развитие е добро и ние, Германската конфедерация на профсъюзите и профсъюзите-членки, категорично го приветстваме. Много български граждани се възползваха през изминалите години от правото на свободно движение в рамките на Европейския Съюз, за да работят в други държави членки, така и в Германия. Много от трудовите взаимоотношения протичат без проблеми. Продължаваме да имаме информация обаче и за трудови взаимоотношения, при които работници и служители от България са принудени да работят при недопустими условия и са експлоатирани. Като германски профсъюз се застъпваме за добра работа при справедливи условия за всички работещи - за тези, които работят в Германия както и за тези, които пристигат в Германия. Тези, които са новодошли в Германия, често не знаят правата и възможностите си. Много от тях не

владяят достатъчно немски език и не знаят към кого да се обърнат при случай на трудности на трудовия пазар. Тази брошура може да Ви послужи за първа ориентировка, ако планувате да работите в Германия. Тя Ви дава съвети за това, как да се подготвите, на какво да обърнете внимание и към кого да се обърнете в Германия при нужда от подкрепа.

Молим Ви да помислите, дали няма да е от полза за Вас да станете член на германски профсъюз. Профсъюзите могат да Ви подкрепят и защитят, ако попаднете на трудности на пазара на труда. Освен това ние се застъпваме за по-добро регламентиране на труда от страна на германската държава.

Германските профсъюзи са организирани по браншове. Можете да се информирате за това, кой профсъюз отговаря за Вас при бюрата на профсъюзите или бюрата за консултации към проекта „Справедлива мобилност“.

Анели Бунтенбах

Член на федералното ръководство на Конфедерацията на германските профсъюзи.

Въведение

Тази брошура е за българи, които искат временно или постоянно да работят и живеят в Германия. Трудовите пазари в Европа се освободиха и глобализираха. Това донесе нови шансове и перспективи, но също така и направи възможни злоупотребата и експлоатацията на мобилните работници. Опитът от работата на бюрата за консултация, на германските и българските синдикати, както и на неправителствените организации е: съществува засилена експлоатация и дори трафик на хора с цел експлоатация на труда на българските работници, най-вече в сектора на ниско- или неквалифицираната работа. Причина за злоупотребата на работната сила често е незнание на немския език и трудовите права в Германия, както и липса на синдикална организация на мобилните работници.

Брошурата съдържа информация, която да помогне да намерите в Германия законна работа при достойни условия на труда.

Съдържание

I. Преди да заминете.....	9
1. Обща информация за пазара на труда в Германия.....	9
2. Имате най-добрите възможности, ако владеете немски език!.....	10
3. Кои документи трябва да вземете със себе си?	11
4. Търсите работа	13
5. Търсите работа чрез посредническа агенция	14
6. Искате да работите като сезонен работник.....	16
7. Имате предложение за работа в Германия	18
8. Отивате в Германия като командирован работник.....	21
9. Искате да работите като самонаето лице	26
10. На какво трябва да обърнете внимание при напускане на България. Контролен списък	27

II. Когато сте в Германия	28
1. Какво трябва да направите най-напред?	28
2. Работа в Германия.....	29
а. Разрешително за работа	30
б. Трудов договор	30
в. Заплащане	31
г. Работно време	35
д. Здравно осигуряване	36
е. Трудова злополука и осигуряване за трудова злополука.....	36
ж. Пенсионно осигуряване	37
з. Отпуска	38
и. Когато се разбоleetе.....	39
к. Прекратяване на трудовия договор.....	39
л. Работа на изпитание	41
м. Работа като самонаето лице.....	41
н. Признаване на дипломи и квалификации.....	46
 Важни адреси в Германия	 47
 Профсъюзи в Германия	 53
 Важни адреси в България.....	 55

→ → → I. ПРЕДИ ДА ЗАМИНЕТЕ

1. Обща информация за пазара на труда в Германия

Всички български граждани имат право да пътуват и пребивават в Германия. Не са Ви необходими виза или разрешение за пребиваване.

За престой до **3 месеца** Ви трябва само валиден паспорт или лична карта.

Ако искате да останете повече от 3 месеца, имате право да пребивавате в Германия с цел **намиране на работа**, като наемен **работник или служител** или **самонаето лице**.

Ако пребивавате в Германия с цел намиране на работа повече от 6 месеца, трябва да докажете, че

- продължавате да търсите работа и
- има сериозен шанс да Ви назначат на работа.

Освен това в Германия важи задължението за адресна регистрация: ако пребивавате в страната или се настаните в жилище, трябва да се **регистрирате** в срок до 7 дни (в някои федерални провинции 14 дни).

От 1-ви януари 2014 година отпаднаха всички ограничения на достъпа до трудовия пазар в Германия. Това означава, че не Ви е вече необходимо разрешително за работа (на немски: **Arbeitserlaubnis-EU** или **Arbeitsberechtigung-EU**), ако искате да работите в Германия.

От 1ви януари 2014 година е разрешено и командироването на работници и служители в Германия без ограничения във всички браншове.

2. Имате най-добрите възможности, ако владеете немски език!

Ако искате да живеете и работите в Германия, владеенето на немски език е от основно значение. Трябва да сте в състояние да общувате с работодателя, колегите, институциите и ведомствата. Само ако говорите немски, можете да преговаряте за трудовите условия, заплащането и да се защитите срещу злоупотреба с вашия труд и от експлоатация! Често работодателите или възложителите на работата искат да подпишете документи. Не го правете, ако не разбирате какво пише в тях! Обикновено можете да намерите добра работа само ако говорите немски. Можете да научите немски и когато сте в Германия. Курсовете в Германия обаче са скъпи, а евтините са често некачествени.

→ **Съвет: Опитайте се да изкарате курс по немски в България!**

Това е често по-евтино и по-добро, отколкото по-късно в Германия да изучавате немски език. От самото начало ще сте в състояние да се защитите по-добре срещу злоупотреба с вашия труд и имате по-добри шансове да намерите добра работа и да имате достъп до безплатните услуги на бюрата за консултации.

Курсове по немски предлага Гьоте-институтът в София (тел. +359 2 9390100) и Варна (тел. +359 52 710493).

Ако в близост до Вас няма Гьоте-институт, информирайте се в общината за възможностите да се включите в курс по немски език.

3. Кои документи трябва да вземете със себе си?

Следните документи са важни, препоръчително е да ги имате преди да заминете за Германия:

- **Паспорт** или лична карта с валидност минимум 6 месеца.
- **Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК)**: издава се от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) в София или Районните здравноосигурителни каси (РЗОК) по местожителство. С тази карта може да получите неотложна медицинска помощ в болница или от лекар. Обърнете внимание на факта, че с картата не можете да ползвате всички услуги, а само при спешни и неотложни случаи, когато завръщането в България с цел лечение е неприемливо.
- **Важно:** За да получите ЕЗОК, трябва да сте редовно здравноосигурен в България. Всички месечни вноски трябва да са платени. Ако имате пропуснати вноски, ги заплатете, за да запазите всички здравноосигурителни права и правото им на трансфер в други държави- членки на ЕС.

Ако нямате здравно осигуряване в България, проверете какви възможности имате да се осигурите.

- Шофьорска книжка
- Акт за раждане
- Диплома за завършено основно или средно образование
- **Диплома за завършено професионално образование** (например техникум) или квалификация с описание на часовете по теория и практика
- **Диплома за завършено висше образование**, напр. степени специалист, бакалавър, магистър, доктор и списък на преподаваните предмети и часове.
- **Осигурителна книжка** или удостоверение на осигурителен стаж и вноски.

Тези документи са Ви необходими, за да докажете в Германия осигурителен период, образование или квалификация. Така ще имате възможност да намерите работа по специалността си.

Документите и дипломите трябва да са легализирани с апостил и преведени на немски език.

4. Търсите работа

Като български гражданин можете да пътувате в Германия с цел търсене на работа. Важно е да подадете молба за издаване на Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК). С тази карта може да получите неотложна медицинска помощ в болница или от лекар. Неотложен случай е, когато завръщането в България с цел лечение е неприемливо. Практиката тук е разнообразна.

- **Важно:** Може да не намерите веднага работа в Германия. Трябва да знаете при кого може да живеете в Германия и да имате достатъчно средства, за да се издържате за по-дълъг период от време докато намерите работа.

Ако в България сте регистриран като безработен и получавате според българското законодателство обезщетение за безработни, има възможност да получавате обезщетението за определен период в Германия. За тази цел трябва:

- да сте регистриран/а като безработен/а в бюро по труда най-малко 4 седмици,
- да подадете молба в бюро по труда за издаване на **формуляр U2** (преди E 303) и
- да уведомите в срок от 7 дни след напускане на страната компетентното бюро по труда в Германия като предоставите там **формуляра U2**.

Трябва да бъдете на разположение на бюрото по труда за посредничество за намиране на работа.

Ако тези предпоставки са налице, бюрото по труда в България ще продължи да изплаща обезщетението за безработица на Вашата банкова сметка в продължение на 3 месеца от напускането на страната. В някои случаи този срок може да бъде удължен до максимално 6 месеца.

→ Много безработни изгубват правото си на обезщетение, защото не знаят тези предпоставки и напускат страната, без да са се регистрирали като безработни или закъсняват да уведомят германското бюро по труда. Информирайте се преди да заминете в бюрото по труда за правата си!

Ако пребивавате в Германия с цел намиране на работа повече от 6 месеца, трябва да докажете, че

→ продължавате да търсите работа и

→ има сериозен шанс да Ви назначат на работа.

Пазете за тази цел копия от документи за кандидатстване и обяви за работа, на които сте кандидатствали, за да можете да докажете, че действително сериозно търсите работа.

Пазете и отговорите, които сте получили от работодателите!

5. Търсите работа чрез посредническа агенция

Можете да търсите работа в Германия преди да заминете, обикновено чрез посреднически агенции.

→ Пазете се от измама!

Много често нелегитимни агенции предлагат регламентирана работа в Германия. Обещават легална работа, добра заплата и настаняване и изискват за услугите си и издаването на необходимите документи пари (в момента между 200 и 400 евро).

Не рядко действителността е съвсем различна:

Идват в Германия и Ви настаняват заедно с други работници в помещения в лошо състояние или евтини хотели. Трябва да работите 10-12 часа на ден и не получавате заплата, а само малки аванси. Накрая установявате, че нямате документи и на Вашето име е регистрирана еднолична фирма (на немски: Gewerbe) и дължите данъци на данъчните служби.

Трудно може да се определи, дали дадена агенция е сериозна или не. Признаци за нелегитимността на агенцията са:

- Посредническата дейност не е регистрирана в Агенцията по заетостта.
- Посредниците изискват пари в аванс (Не трябва да давате пари! Често се твърди, че става въпрос за такси на германски институции. Това не е вярно!).
- Посредникът твърди, че му дължите пари заради уреждане на необходимите документи.
- Не Ви се позволява да се свържете директно с работодателя. Нямате нито адрес, нито пълното име и телефон за връзка с работодателя.

- Нямате трудов договор и конкретна информация за вида работа, която трябва да вършите.
- Нямате информация относно настаняването и прехраната.

Ще намерете всички регистрирани посреднически дейности на интернет страницата на Агенцията по заетостта (АЗ):

<http://www.az.government.bg/internal.asp?CatID=23/02&WA=Exchanges/Firmi.htm>

<http://www.az.government.bg/internal.asp?CatId=23>

Ако фирмата не е регистрирана, съобщете в Главна инспекция по труда с цел да се извърши проверка, дали посредническата дейност е легитимна.

Вижте и тук: <http://www.gli.government.bg/>

6. Искате да работите като сезонен работник

Сезонна работа за максимално 6 месеца в календарната година е възможна в следните браншове:

селско и горско стопанство, хотелиерство и ресторантьорство, обработка на плодове и зеленчуци, дъскорезници.

Може да намерите сезонна работа в Германия чрез европейските услуги за заетост EURES или Централното чуждестранно и специализирано посредничество ZAV:

<http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?lang=de&catId=10508&myCatId=10508&parentId=20&acro=news&function=newsOnPortal>

Преди да заминете трябва на всяка цена да уточните дали ще имате подслон и ако да, то колко трябва да заплатите за него.

Имате право да получавате семейни добавки, ако Ви или съпругът/съпругата Ви не ги получавате. Това важи и тогава, когато децата не живеят при Вас в Германия. Информирайте се преди да заминете и уредете необходимите документи.

→ **Внимание:**

- И при сезонната работа има случаи на злоупотреба с вашия труд и експлоатация!
- Много посредници сключват договори с работодателите в Германия и не ги предоставят на сезонните работници. Германският работодател е задължен по закон да Ви предостави писмен трудов договор най-късно до 1 месец след започване на работата.
- Прочетете внимателно договора! Много често има споразумение за часова ставка, реалното заплащане обаче зависи от допълнително споразумение за количеството на изработеното (заплащане на акорд). Това не винаги е разрешено. Заплащането на акорд не бива да води до заплащане под минималната часова ставка! От 1ви януари 2015 г. е в сила минимална

часова ставка според колективния браншов трудов договор за селското и горското стопанство и градинарство. До 31.12.2015 г. минималната часова ставка за този бранш в източна Германия и Берлин е 7,20 евро, в западна Германия 7,40 евро. През 2016 г. минималната часова ставка за бранша ще се увеличи и достигне в източна Германия и Берлин 7,90 евро, в западна Германия 8,00 евро. Препоръчваме Ви да се посъветвате и информирате при синдиката, който отговаря за бранша или бюро за консултации.

- Записвайте винаги изработените часове и документирайте работата си. В случай, че подслонът не отговаря на споразумението, направете снимки.
- В Германия може да се обърнете освен към бюрата за консултации и към трудовото аташе на Министерството на труда и социалната политика в посолството на Република България в Берлин:

Тел.: **+49 30 20674948** или
+49 30 2010/922 до 926.

Тук ще получите информация и компетентна помощ.

7. Имате предложение за работа в Германия

Ако сте намерили работа в Германия:

- Работодателят трябва да предостави информация за работата, например за какъв вид работа става въпрос, какво е работното време, колко е заплащането и т.н.

- Имате право на писмен трудов договор. Договорът подписвате в България преди напускане на страната или най-късно при пристигането в Германия. Един екземпляр на договора е за Вас. Работодателят не е задължен да преведе договора на български: ако не владеете достатъчно немски език, потърсете някого, който да Ви преведе и разясни договора. Не подписвайте нищо, което не разбирате!
- Трябва да уточните, дали сами трябва да поемете пътните разноски до Германия.
- Трябва да уточните, дали в Германия имате квартира и прехрана и кой ще заплаща за това. Често работниците накрая на месеца разбират, че голяма част от заработеното възнаграждение работодателят приспада като разноски за квартира.

Не всяко приспадане на суми е законосъобразно! Има правни уредби, които регламентират, каква сума може да изиска работодателят в края на месеца според условията на настаняване:

http://www.lohn-info.de/sachbezugswerte_2015.html

Пример: Трудовото възнаграждение под формата на облагане в натура за 2015 г. в Германия е:

- За прехрана 229 евро месечно. Работодателят има право да приспадне от възнаграждението на ден най-много 7,63 евро (= 229 евро/30 дни).
- За квартира 223 евро месечно.

Ако в квартирата са настанени повече от един работник в една стая, тази сума намалява както следва:

- При 2 -ма работника в една стая с 40 %, т.е. смятат се 223 евро – 40 % ($223 \times 40/100 = 89,20$ евро) = 133,80 евро.
- При 3 -ма работника в една стая с 50 %, т.е. смятат се 223 евро – 50 % ($223 \times 50/100 = 111,50$ евро) = 111,50 евро.
- При повече от 3-ма работника в една стая с 60 %, т.е. смятат се 223 евро – 60 % ($223 \times 60/100 = 133,80$ евро) = 89,20 евро.

Тези суми могат да се изменят, те са ориентировъчни, за да може да прецените дали работодателят приспада прекалено много от възнаграждението Ви.

Има разлика, дали сте настанени в жилище или друг вид подслон. При положение, че работодателят Ви настани в собствено жилище, сумата, която може да изиска от Вас трябва да съответства на наем, полагаем за големината и вида в областта, в която се намира жилището.

Работодателят няма право да изиска наем, колкото той поиска. Информирайте се в бюро за консултации!

- **Важно:** Разрешено е приспадането на заплащане за храна и подслон само над актуалния несеквестрируем минимум! Несеквестрируемият минимум определя чл. 850с от Гражданския процесуален кодекс (съкращение на немски: ZPO), в момента той е 1049,99 евро нетна сума за неомъжени бездетни работници и служители.

Това означава, че след приспадането трябва да Ви остане 1049,99 евро нетно възнаграждение. От 1-ви юли 2015г. несеквестируемият минимум ще бъде увеличен на 1.079,99 евро.

8. Отивате в Германия като командирован работник

Командироване означава, че имате трудов договор с работодател в България и работите в България за него, но работодателят Ви изпраща за определено време на работа при друг работодател в Германия.

Трябва да се споразумеете с работодателя в България за подробностите относно пребиваването в чужбина.

- **Важно:** Работодателят в България е и продължава да бъде Вашият работодател през цялото време на командироване и трябва да Ви заплаща!

Допълнително към трудовия договор трябва да се споразумеете писмено по следните въпроси:

- Име и адрес на предприятието в Германия, където ще работите
- Кое ще е Вашето контактно лице по време на командироването в предприятието, където ще работите?
- Място и продължителност на работата
- Вид на работата
- Възнаграждение: сума, добавки, надбавки, допълнително заплащане

- Работно време
- Отпуск
- Компенсация за допълнителни разходи за пътуване, квартира, пренасяне
- Работа след завръщане в България

Вие или работодателят трябва да съобщите в Националната агенция по приходите НАП командироването и да получите **формуляр А1** (преди Е101).

Формулярът А1 удостоверява, че трудовото взаимоотношение продължава да е подвластно на българското право и че работодателят плаща в България месечно социалните и здравните осигуровки. Местоработата е временно в Германия. Трудовото взаимоотношение в България остава да е валидно с всички права и задължения.

→ **Какво трябва да знаете:**

- Трудовото взаимоотношение продължава да се регламентира от **българското трудово право**.
- Допълнително за Вашата защита са в сила някои регламенти на германското трудово право:
  - **Минимална часова ставка:** Работодаателят в България трябва при всяко положение да Ви заплаща актуалната за Германия минимална часова ставка. В Германия има два вида минимална часова ставка, които важат за командировани работници:
    1. Минимална часова ставка по закон, която в момента е 8,50 евро брутно заплащане на

изработен час. Актуално само разносвачи на вестници и някои стажанти нямат право да изискват тази минимална часова ставка.

2. В много браншове важи минимална часова ставка, според сключени браншови колективни договори, която често надвишава минималната часова ставка по закон. Към тези браншове се числят например: строителството, почистването на сгради и полагането на грижи за болен или възрастен човек.

Информирайте се за актуалните минимални ставки в Германия!

- **Допустимо работно време и задължителни почивки:** В Германия закон регламентира колко часа най-много на ден е разрешено да се работи. Работното Ви време не трябва да надвишава 8 часа на ден. То може да бъде продължено до 10 часа, ако средното работно време през период от 24 седмици или 6 месеца не надвишава 8 часа. Трябва да спазвате почивки: поне 30 минути при работно време от 6 до 9 часа и 45 минути при работно време, по-дълго от 9 часа.
- **Важно:** За работно време се счита всеки час, през който сте били на разположение на работодателя си! Към това време се числи и времето на чакане на доставка на строителни материали на строежа, на освобождаване на стаята за почистване в хотела или задължителната почивка на водачи на рейсове и камиони. Работно време е и дежурството: времето, през което сте в

близост на разположение при повикване за полагане на грижи за болни или възрастни хора.
Информирайте се при бюро за консултации!

- **Минимална годишна отпуска:** в Германия е регламентирана минимална годишна отпуска от 24 работни дни (при 6-дневна работна седмица) или 20 работни дни (при 5-дневна работна седмица). Работодателят в България е длъжен да Ви предостави минималната годишна отпуска!
- **Закон за закрила на майчинството:** например, забранява се уволнение по време на бременност.
- **Охрана на труда:** например на строеж са задължителни защитни каски и лични предпазни средства. В сила е Законът за охрана на труда, Наредбата за сигурност и защита на здравето на строежи и Наредбата за защита на детския труд.

Работодателят Ви в България е длъжен да спазва тези регламенти и няма право да се отклонява от тях във
Ваша вреда!

- Продължавате да сте **здравноосигурен** в България. Националната здравна каса в България ще Ви издаде Европейска здравноосигурителна карта ЕЗОК, с която имате право да ползвате в Германия всички необходими и неотложни медицински помощи и услуги.
При по-дългосрочно командироване в Германия Националната здравна каса в България издава документ S1 (старо: E 106). С този формуляр можете да

отидете в държавна здравна каса, която изберете и така да прехвърлите осигурителните си права за времето на престоя си в Германия. Ще можете да ползвате всички права, които ползват осигурените в Германия.

Внимание: Някои работодатели ще Ви кажат, че застраховки при пътуване в чужбина са достатъчни. Това не е вярно: Вие имате право да ползвате всички услуги!

- **Данъци върху трудовото възнаграждение:** Ако работите временно повече от 183 дни в Германия трябва да плащате в Германия данъци върху трудовото възнаграждение. Вие или работодателят трябва да Ви регистрира в данъчната служба по месторабота.
- Ако командироването продължи повече от 24 месеца, работодателят е длъжен да плаща от 25-тия месец социалните осигуровки в Германия. Ако от самото начало е ясно, че командироването Ви ще трае по-дълго от 24 месеца, трябва да съобщите за това в НАП, за да се провери, дали във Вашия случай по изключение може да останете социално осигурен в България за целия период на командироване.
- **Пазете се от измама!**

Някои работодатели командироваат работници в Германия, въпреки че нямат право на това. Това са например фирми, които поддържат в България само пощенска кутия, без да упражняват там съществена дейност. Такива фирми обикновено нямат правото да командироваат работници и служители. Следете

винаги, дали имате издаден формуляр А1! Ако се съмнявате в коректността на формуляра или фирмата, която иска да Ви командирова в Германия се свържете с Главната инспекция по труда в България на телефон

070017670 или **+359 2 8101747**

<http://www.gli.government.bg/>

От 1-ви януари 2014 година е разрешено и временното преотстъпване на работници и служители за Германия (т.нар. временна заетост).

9. Искате да работите като самонаето лице

Ако искате да работите самостоятелно в Германия трябва добре да се информирате за свързаните със самостоятелна дейност формални изисквания. За някои занаяти може да се регистрира фирма само, ако имате майсторско свидетелство (например ако сте зидар, дърводелец, работник по ремонт на покриви, специалист по топло- и шумоизолация, строител на скеле или водопроводчик). Майсторското свидетелство се издава в съответствие с регламентите на ЕС от Занаятчийската камара в България. То трябва да бъде легализирано с апостил и преведено на немски.

Не съществува изискване за владеене на немски език, за да регистрирате фирма. Но упражняването на регистрираната дейност без познания на език е почти невъзможно в Германия. И тук важи: знанието на език е Вашата защита!

За повече подробности и проблеми, свързани с регистрацията на самостоятелна дейност в Германия вижте глава II точка м.

10. На какво трябва да обърнете внимание при напускане на България. Контролен списък

Без знания по немски език се подлагате на опасност от злоупотреби и експлоатация. Основни познания на немски език са една от най-важните предпоставки за намиране на добра работа в Германия.

Информирайте се преди да напуснете страната за организации, които могат да Ви подкрепят в Германия. Към тях спадат българското посолство и организации, които предлагат консултация на работници мигранти и синдикатите.

Следните факти могат да бъдат индикатор за това, че сте попаднали на измамни посредници

- Трябва да вземете кредит и да заплатите за посредниците и пътните разноски.
- Посредникът урежда документите за твърде кратко време, без Вашето съдействие (паспорт, регистрация на фирма, адресна регистрация, данъчен номер).
- Трябва да подпишете документи, които не разбирате.
- Предложеното работно място изисква специално образование или професионален опит, които нямате и Ви обещава много високо възнаграждение.
- Съветват Ви да не разпространявате информация за пътуването си.
- Отнемат Ви паспорта/личната карта.
- Нямате (достатъчна) точна информация за дейността, която ще извършвате.

→ → → II. КОГАТО СТЕ В ГЕРМАНИЯ

1. Какво трябва да направите най-напред?

- През първата седмица след пристигането в Германия трябва да се **регистрирате** в общината. Необходим Ви е паспорт/лична карта. Ще получите документ (на немски: Meldebescheinigung), който удостоверява адресната регистрация. Пазете добре този документ, ще Ви трябва за всички учреждения и здравни каси в Германия.
- От 21.01.2013 г. не се издава вече удостоверение за пребиваване на европейски гражданин в Германия (на немски: Freizügigkeitsbescheinigung).
- Ако търсите работа, се регистрирайте в бюрото по труда по местоживееене.
- Ако не знаете немски, е добре да се информирате за курс по немски. Попитайте в бюро за консултация.
- Може да подадете молба и участвате в т.нар. интеграционен курс (на немски: Integrationskurs), където да учите немски език. Един учебен час струва 1,20 евро (като цяло курсът е 660 часа). Една част от курса се финансира от Федералната служба за миграция и бежанци (съкращение на немски: BAMF). Можете да подадете молба за участие директно при Федералната служба, нямате изискуемо право на участие:

http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Downloads/Infothek/Integrationskurse/Kursteilnehmer/MerkblaetterAuslaender/630-036_merkblatt-auslaenderbehoerde_bulgarisch.pdf?__blob=publicationFile

<http://www.bamf.de/DE/Willkommen/DeutschLernen/Integrationskurse/TeilnahmeKosten/EUBuerger/eubuerger-node.html>

Тел.: **+49 911 943-6390**

Може да бъдете освободен от заплащане на такса за участие в курса, ако получавате социални помощи или обезщетение за безработица тип 2 (на немски: ALG II). Трябва да подадете съответна молба до социалната служба или бюрото на труда.

Съществуват редица учреждения, които предлагат безплатни или срещу минимално заплащане курсове по немски език. Информирайте се при едно от бюрата за консултации, посочени в края на брошурата.

2. Работа в Германия

Тук ще намерите полезна информация за работа в Германия. Обезателно се свържете и потърсете съвет от бюро за консултация близо до Вас, ако имате въпроси, касаещи трудовото правоотношение. Може да отстоявате правата си само, ако ги знаете!

Добре е да помислите, дали да станете член на един

от осемте синдиката, членуващи в Германската конфедерация на профсъюзите (съкращение на немски: DGB). Профсъюзите в Германия са организирани по браншове. Можете да се обърнете към DGB или бюрата за консултация, за да разберете, кой е отговарящия за Вас синдикат. Членският внос се изчислява според brutното месечно възнаграждение. Членският внос намалява, ако сте безработни. Синдикатите подкрепят членовете си в много области и предлагат след тримесечно членство безплатна правна защита. Правната защита може да ползвате при спорове, свързани с трудовата дейност. При други проблеми, например свързани със социалното осигуряване, помага социално-правната защита – също безплатна за членове на синдикатите.

Имате също така подкрепа в Германия, ако сте член на български синдикат. Вземете със себе си членската карта, ако искате да станете член на германски синдикат.

а. Разрешително за работа

От 1-ви януари 2014 година не Ви вече не е необходимо разрешително за работа-ЕС, за да работите в Германия. Всички ограничения на достъпа до трудовия пазар в Германия отпаднаха.

б. Трудов договор

Както в България, така и в Германия по принцип ще получите трудов договор. Работодателят е задължен по закон да предостави най-късно до един месец след започване на работа писмен трудов договор. Договорът трябва да съдържа следното:

- Име и адрес на работодателя и работника
- Начало и продължителност на трудовото взаимоотношение
- Вид на заетостта и описание на задачите за изпълнение
- Месторабота
- Размер на възнаграждението (обикновено брутно възнаграждение)
- Отпуска (вижте повече информация по-долу)
- Срокове за предупреждение при прекратяване на трудовото взаимоотношение
- Указание за приложими колективни договори или други споразумения, които важат за трудовото взаимоотношение

в. Заплащане

В Германия е в сила принципът: Никаква работа без заплащане!

- **Важно:** Работодателят дължи заплащане и при положение, че нямате документи и трудов договор! Не се оставяйте работодателят да Ви плаши или принуди да работите без пари! Имате право на заплащане на труда!

Заплащането, обикновено това става по банков път.

Можете да откриете сметка във всяка банка, за това Ви

трябват копие от личната карта и удостоверението за адресна регистрация. Много банки изискват за откриване на сметка придружаване от правомощен преводач при положение, че не говорите достатъчно добре немски език. Информирайте се в бюро за консултации дали това е допустимо по закон! И при банката важи: Не подписвайте нищо, което не разбирате! Често банките връчват при откриване на сметка допълнителни документи за сключване на застраховки или издаване на кредитни карти.

Всеки месец работодателят е длъжен да предостави сметка за месечно възнаграждение (на немски: Lohnabrechnung). В сметката пише, колко сте изработили и какви суми са приспаднати за данъци и социални осигуровки.

Данъците върху трудовото възнаграждение заплаща работодателят директно в данъчната служба (на немски: Finanzamt).

В Германия важат минимални часови ставки, т.е. работодателят в никакъв случай няма право да заплати по-малко от минималната часова ставка.

1. В сила е минималната часова ставка по закон, която в момента е 8,50 евро брутно заплащане на изработен час. Актуално само разносвачи на вестници и някои стажанти нямат право да изискват тази минимална часова ставка.

2. В много браншове важи минимална часова ставка според сключени браншови колективни договори, която често надвишава минималната часова ставка по закон. Към тези браншове се числят например:

строителството, електротехническата дейност, почистването на сгради и полагането на грижи за болен или възрастен човек.

3. Има и браншови минимални часови ставки, които важат само за определени работодатели и служители. Попитайте при Германската конфедерация на профсъюзите (съкращение на немски: DGB) коя минимална часова ставка важи за Вас.

→ **Внимание:** Често работодателят заплаща според норми, които трябва да изпълните. Това не винаги е допустимо, проверете трудовия договор от бюро за консултация или Вашия синдикат! Не е разрешено да се заплаща по-малко от съответната минимална часова ставка!

Пример: Ако почиствате стаи в хотел, работодателят често разпорежда колко стаи на час трябва да изчистите. Работодателят няма право да съкрати заплащането под минималната часова ставка. Записвайте винаги часовете, които сте изработили и пазете доказателства за това! Работодателят трябва да заплати всеки изработен от Вас час, независимо от това, колко стаи сте изчистили.

→ **Ако работодателят не плаща:**

Работодателят трябва всеки месец да Ви заплаща. Ако не са Ви заплатили повече от 2 месеца, е препоръчително да спрете работата, докато не Ви е изплатено дължимото. Трябва обаче да съобщите (най-добре писмено) на работодателя, че прекъсвате работата, тъй като не Ви е заплатил.

Най-добре се свържете веднага, щом забележите, че работодателят не заплаща редовно, със синдиката или бюро за консултация. Не се оставяйте да Ви залъгват с празни обещания и записвайте винаги изработените часове. Снимайте с мобилния телефон работата и работното място. Съберете колкото е възможно повече информация за работодателя. Колкото повече доказателства имате, толкова повече шансове имате да Ви заплатят.

В много браншове (строителство, почистване на сгради, производство на хранителни стоки) работодателят Ви често е сключил договор с друг възложител. Това са т.нар. главни или под-изпълнители на обекта (например хотелът, където чисти фирмата на работодателя Ви). Събирайте информация и доказателства и за главния или под-изпълнителя: в Германия можете да изискате възнаграждението си от главния или под-изпълнител, в случай че работодателят не заплати.

→ **Внимание:** Не чакайте прекалено дълго! Винаги текат срокове, които определят, до кога можете да изискате по съдебен път възнаграждението от работодателя си. Ако сроковете изтекат, нямате възможност да изискате парите си.

Сроковете са изписани в закона, трудовия договор или в колективния договор, който важи за трудовото взаимоотношение. И тук важи: Обърнете се към синдиката или потърсете бюро за консултация близо до Вас и се посъветвайте.

г. Работно време

В Германия е регламентирано със закон, колко часа на ден и седмица е разрешено най-много да се работи. Според него работното време е най-много осем часа на ден. То може да бъде продължено най-много до десет часа, ако не надвишава осем часа средно за период от 24 седмици или шест месеца.

→ **Важно:** В строителството е в сила колективен договор, който регламентира друго работно време през зимата и лятото. През месеците декември, януари, февруари и март работното време е 38 часа седмично. През април до ноември седмичното работно време е 41 часа.

Надработеното време трябва да е наредено от работодателя и трябва да бъде заплатено.

→ **Важно:** За работно време се счита всеки час, през който сте били на разположение на работодателя си! Към това време се числи и времето на чакане на доставка на строителни материали на строежа, на освобождаване на стаята за почистване в хотела или задължителната почивка на водачи на рейсове и камиони. Работно време е и дежурството: времето, през което сте в близост на разположение при повикване за полагане на грижи за болни или възрастни хора. Информирайте се при бюро за консултации!

→ **Съвет:** Записвайте всеки ден изработените часове и почивките и най-добре оставете да се подпише

началника/отговорника на обекта и смяната или друг свидетел!

→ Тук можете да изтеглите и отпечатате на български език календар за работно време:
<http://www.buendnis-gegen-menschenhandel.de/worum-geht-es/das-buendnis/infomaterial?categories=95>

д. Здравна осигуровка

Работодателят Ви регистрира в здравна каса и по пощата ще получите здравноосигурителен номер.

С този номер можете веднага да посетите лекар.

Приблизително четири седмици след това ще получите здравна карта, която трябва да носите със себе си при посещение на лекар.

Някои здравни каси в Германия изискват удостоверение за здравноосигурителен статус в България чрез електронен формуляр Structured Electronic Document SED 040 или SED 041 (преди E 104).

е. Трудова злополука и осигуряване срещу трудовата злополука

Всеки работник и служител е осигурен срещу трудовата злополука на работното място, на път до или от работа в Професионално сдружение (на немски: Berufsgenossenschaft). Работодателят е длъжен да Ви регистрира в Професионалното сдружение щом започнете работа.

→ **Важно:** Ако претърпите трудовата злополука и отидете на лекар, трябва обезателно да уведомите, че трудовата злополука и нараняването са станали на работното място.

→ **Внимание:** Ако работодателят, началникът или ръководителят на обекта и смяната Ви съветват да кажете в болницата, че не става въпрос за трудова злополука, по всяка вероятност работодателят не Ви е регистрирал в Професионалното сдружение. Свържете се с бюро за консултация или се посъветвайте със синдиката. Може да става въпрос за измама!

Ако не владеете достатъчно немски, попитайте в болницата, дали някой говори Вашия език.

ж. Пенсионно осигуряване

Работодателят Ви регистрира в пенсионната каса. Ще Ви издадат социално-осигурителен номер, който трябва да пазите много добре. Номерът няма да се измени, ако смените работодателя.

Някои работодатели отказват да заплащат с аргумента, че не сте им дали социално-осигурителен номер. Това е грешно! Работодателят е длъжен да Ви регистрира в пенсионната каса. Ако не стори това, се обърнете към бюро за консултация или синдиката.

Когато се завърнете в България вземете със себе си документите от германската пенсионна каса и ги предайте в българската пенсионна служба. Това е важно, тъй като по този начин пенсионните вноски и стажът Ви в Германия ще бъде пренесен в България.

Ако имате въпроси може да се обърнете директно към Германската пенсионна каса (на немски: Deutsche Rentenversicherung) под

з. Отпуска

Правото на отпуск е регламентирано в трудовия договор. Той не може да е по-малко от законната минимална годишна отпуска. Имате право на:

→ 20 дни отпуска, ако работите 5 дни в седмицата или

→ 24 дни отпуска, ако работите 6 дни в седмицата.

Трябва да подадете молба за отпуск до работодателя, той има право да уважи молбата или откаже.

Най-добре, ако подадете писмена молба и запазите копие за себе си.

Работодателят е длъжен да разреши отпуската най-късно до 31-ви март на следващата календарна година.

→ **Внимание:** На всяка цена трябва да подадете молба за отпуск най-късно до края на годината! Ако не сторите това, губите правото си на отпуск.

→ **Важно:** Имате право на пълен отпуск, ако напуснете работа през втората половина на годината!

Пример: Постъпвате на работа на 1-ви януари 2013 година при работодател Х. На 1-ви август 2013 г. работодателят или Вие прекратявате трудовия договор. Имате право да ползвате цялата минимална годишна отпуска, ако не сте вече взели отпуск преди това.

Ако трудовото отношение е прекратено и не сте ползвали годишен отпуск, работодателят трябва да заплати невзетия отпуск.

- **Внимание:** И тук текат срокове! Често сроковете са много кратки (например 2 месеца), обърнете се бързо към бюро за консултация или синдиката, за да се информирате!

и. Когато се разболеете

Ако сте работили повече от четири седмици при един работодател, в случай на болест ще получавате възнаграждение до шест седмици отсъствие от работа. Трябва да дадете на работодателя медицинско удостоверение за неработоспособност (болничен лист).

- **Важно:** Болничният лист трябва да предадете още на първия ден, най-късно до третия ден на заболяването.

к. Прекратяване на трудовия договор

Трудовото отношение по принцип не може да бъде прекратено веднага. Обикновено важи срок за предупреждение от четири седмици до 15 -то число или края на месеца. Срокът за предупреждение се удължава, ако трудовото взаимоотношение продължава повече от две години.

- **Важно:** Прекратяването на договора трябва да бъде писмено. Устно прекратяване, предаване на копие или изпращане чрез имейл или факс са невалидни!

Работодателят не е длъжен да назове причини за прекратяване на договора.

Уволнението на жени по време на бременност до изтичане на четвъртия месец след раждането е забранено. Работодателят обаче трябва да знае за бременността или бъде уведомен (писмено) за това най-късно до 14 дена след получаване на заповедта за уволнение.

Хора с увреждания са специално защитени срещу уволнение след седмия месец на назначение на работа.

Имате право да се противопоставите, ако получите заповед за уволнение и не сте съгласни с това. Може по съдебен път да проверите, дали уволнението е законно или не.

→ **Важно:** Имате възможност да подадете в съда по трудовите въпроси иск срещу уволнението само в срок от **три седмици**. Ако пропуснете този срок, уволнението придобива валидност, независимо от това, дали има основание или не.

→ **Съвет:** Обърнете се колкото може по-бързо към бюро за консултация или синдиката, ако бъдете уволнен от работодателя.

Във всеки съд по трудовите въпроси се помещава място за подаване на съдебни искове. Там можете да подадете безплатно иска срещу уволнението си. Добре е да вземете някого със себе си за превод, ако не владеете достатъчно добре немски език.

Можете да ангажирате и адвокат. Ако не разполагате с достатъчно средства имате право на служебен адвокат (на немски: Prozesskostenhilfe). Това означава, че съдът поема разходите на адвоката.

л. Работа на изпитание*

Работодателят може да поиска да работите няколко дена на изпитание, преди да реши дали да Ви назначи на трудов договор. Тази практика често се среща и е разрешена, но

- **Внимание:** Не сте задължени да работите на изпитание напълно безплатно! Щом изпълнявате дейности, които ще бъдат част от Вашата бъдеща работа, под надзора на работодателя, трябва да Ви бъде заплатено.
- Работата на изпитание не би трябвало да продължи по-дълго от една седмица.

м. Работа като самонаето лице

Ако искате да работите в Германия самостоятелно, трябва да регистрирате самостоятелна дейност (на немски: Gewerbe). Тук трябва да се съобразите със следните особености:

- **Регистриране на самостоятелна дейност**
(на немски: Gewerbeanmeldung)

Самостоятелната дейност трябва бъде регистрирана в службата за регистриране на самостоятелна заетост (Gewerbeamt) по местожителство. Трябва да представите актуално валидно удостоверение за адресна регистрация и да попълните формуляр с данни за дейността и фирмата и да го подпишете.

И тук важи: Не подписвайте нищо, което не разбирате! Понякога работодатели или посредници подвеждат, че става въпрос за трудови документи, а в действителност подписвате, че искате да регистрирате и упражнявате самостоятелна дейност.

Таксата за регистрация е различна от град до град и е между 15 и 65 евро.

→ **Данъчен номер** (на немски: Steuernummer):

За да упражнявате самостоятелна дейност, трябва да имате данъчен номер. Този номер издава данъчната служба.

Службата за регистриране на самостоятелна заетост автоматично информира данъчната служба за регистрирането на самостоятелна дейност. Данъчната служба

Ви изпраща по пощата формуляри за издаване на данъчен номер на адреса, който сте подали при регистрацията на фирмата. Трябва винаги да следите, дали получавате писмата, адресирани до Вас. Ако на пощенската кутия името Ви не е изписано, писмата от данъчната служба обикновено се връщат обратно и така няма да Ви се издаде данъчен номер.

В някои градове данъчната служба изпраща и въпросници за допълнителна информация за занаята, който искате да упражнявате самостоятелно.

Обикновено издаването на данъчния номер трае между четири и шест седмици. Затова е по-добре, ако се свържете лично с данъчната служба и вземете от там формулярите за издаване на данъчния номер.

→ **Внимание:** Пазете се от измами! Все по-често се случва да се предлагат услуги за т.нар. набавяне на данъчен номер срещу 100-200 евро. Тези услуги са несериозни и нелегитимни!

→ **Фактури** (на немски: Rechnung):

Длъжни сте да издавате за всяка поръчка, която изпълнявате, фактура. Фактурата трябва да съдържа следните данни:

- Адрес на регистрираната дейност и възложителя
- Данъчен номер
- Номер на фактурата
- Вид на дейността/поръчката
- Окончателен размер на заплащане на услугата/поръчката
- 19 % ДДС или отбелязване, че регистрираната дейност е освободена от заплащане на ДДС. Това важи за фирми, които правят по-малко от 17 500 евро годишен оборот.

Фактури за суми под 150 евро не трябва да съдържат данъчен номер.

→ **Данъчна декларация:**

Като самонаето лице сте длъжни да водите списък на всички приходи и разходи. Всяка година трябва да се подават данъчна декларация до данъчната служба, независимо от това, дали имате спечелен оборот. Ако не подадете данъчна декларация, данъчната служба сама ще определи приходите и оборота и това може да Ви струва скъпо.

→ **Здравно осигуряване:**

В Германия сключването на здравното осигуряване е задължително. Ако смятате да пребивавате постоянно в Германия, Европейската здравноосигурителна карта ЕЗОК вече не е достатъчна и трябва да сключите редовна здравна осигуровка в Германия.

Можете да избирате между частно здравно осигуряване или молба за приемане в държавна здравна каса, което обикновено е по-изгодно за Вас.

За да членувате в държавна здравна каса трябва да сте редовно застрахован в България и да предоставите удостоверение за осигурителен статус от Националната здравна каса – **формуляр Structured Electronic Document SED 040 или SED 041** (S1, старо: **E 104**).

С този формуляр трябва да отидете в държавна здравна каса по избор и подадете молба за членство.

- **Важно:** Това е възможно само тогава, ако сте редовно осигурен в България и сте заплатили всички месечни вноски до момента на напускане на страната. Ако имате пропуснати вноски, е добре да ги заплатите преди да заминете.
- **Внимание:** Трябва да предадете удостоверението на Националната здравна каса на германска държавна каса в срок до **три месеца** от регистрация в Германия. След това държавната каса има възможност да отхвърли молбата Ви за членство.

Ако не печелите достатъчно, месечните вноски са около 140 евро. За самонаети лица вноските възлизат обикновено на 300 евро. В случай че получавате социални помощи или обезщетение за безработица тип 2 (Arbeitslosengeld II), вноските се поемат от социалните служби или бюрата по труда.

Ако в България не сте здравно осигурен, ситуацията е сложна. В такъв случай можете да се застраховате само в частна здравна каса. На практика се случва, че

частните осигурители отказват да застраховат мобилни работници. По принцип и частните осигурители са длъжни да Ви осигуроват. Ако откажат, се обърнете към бюро за консултации и се посъветвайте за случая си.

→ **Привидна самостоятелна дейност:**

Ако имате регистрирана занаятчийска дейност, не означава автоматично, че работите в Германия като самонаето лице. От значение е, дали действително работите като такъв. Реалната самостоятелна дейност е налице, ако например:

- Сами решавате, кога и как да работите и никой (например началник, отговорник на обект или смяна и др.) не контролира Вас и работата Ви
- Използвате собствени работни материали
- Имате повече от един възложител
- Работата се отчита по единици изделия, доставки, обекти, а не на час

Ако службите установят, че работите като привидно самонает, ще Ви класифицират в последствие като назначен работник или служител. Възложителят тогава е длъжен да заплати със задна дата всички социални осигуровки и данъци върху получено възнаграждение. Вие също сте длъжни да заплатите Вашата част от социалните вноски, но най-много за последните три месеца назад.

Има също вероятност да трябва да платите парична глоба заради административно нарушение. Възложителят го очаква обаче много по-голяма глоба, която може да стигне до 500 000 евро.

Обърнете се към бюро за консултация, ако имате съмнения, че са Ви наели на работа като привидно самонает! Ще намерите информация (също на български език) за това и при данъчните служби и службата за регистриране на самостоятелна заетост. В интернет можете да се информирате тук:

http://www.berlin.de/imperia/md/content/sen-arbeit/schwarzarbeit/infoblatt_scheinselbstaendigkeit_bulgarisch.pdf?start&ts=1345465661&file=infoblatt_scheinselbstaendigkeit_bulgarisch.pdf

н. Признаване на дипломи и квалификации

Ако имате в България завършено професионално обучение от минимум 2 години или друга квалификация, е добре да проверите, дали са признати или могат да бъдат признати в Германия. Информирайте се на място при бюрата за консултация дали квалификацията Ви е автоматично призната или коя е компетентата служба за признаване на дипломата Ви. Имате повече възможности на трудовия пазар, ако квалификацията или дипломата Ви са признати!

Важни адреси в Германия

Телефон при спешна потребност:

Полиция: 110

Спешна помощ, пожарна: 112

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА – Служба по трудовите и социалните въпроси при Посолството на Република България във ФРГ

Mauerstraße 11, 10117 Berlin

Телефон: +49 30 20674948, +49 30 2010922

E-мейл: LSOCIAL@botschaft-bulgarien.de

www.mlsp.government.bg/mission/missionBerlin/default.asp

Близки до синдикатите бюра за консултация на мобилни работници

В множество градски центрове съществуват бюра за консултация, които тясно сътрудничат със синдикатите. Тук може да получите информация по трудови и социални въпроси. Можете да се обадите по телефона или посетите бюрата директно. Тук ще получите безплатна и при желание анонимна консултация. Тази услуга може да ползвате дори ако не сте член на синдикат.

Бавария – Чехия

EURES (EUROPEAN EMPLOYMENT SERVICES, европейски услуги по заетостта) Бавария – Чехия; Петр Арникан, координатор

Johannisstraße 20, 92637 Weiden

Телефон: +49 961 4019833

E-мейл: petrarnican@seznam.cz

www.eures-by-cz.eu

Берлин

Бюро за консултация за командировани работници в

Берлин /

Beratungsbüro für entsandte Beschäftigte in Berlin

DGB-Haus

Keithstraße 1-3, 10787 Berlin

Телефон: +49 30 21240-145

3ти етаж, стая 315 / 316

Е-мейл: beratung-eu@dgb.de

Езици: немски, български, румънски, полски, английски, руски, френски и испански

www.postedwork.dgb.de

Бюро за консултация проект „Справедлива мобилност“

Берлин /

Beratungsstelle Faire Mobilität Berlin / DGB-Haus

Keithstraße 1-3, 10787 Berlin

Телефон: +49 30 21232996

3ти етаж, стая 309

Е-мейл: vladimir.bogoeski@dgb.de

Езици: български, хърватски/сръбски, македонски, немски, английски

www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

Бюро за консултация на мигранти/

Beratungsstelle für Migranten und Migrantinnen

Keithstr. 1-3, 10787 Berlin

Телефон: +49 30 21240-328

Езици: немски, турски, полски, руски, гръцки, руски, кюрдски, арабски, френски, английски

<http://berlin-brandenburg.dgb.de/beratung/migranten>

КОК – Сдружение на координаторите срещу трафик на жени и насилие срещу жени в процеса на миграция / КОК – Bundesweiter Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.

Kurfürstenstr. 33, 10785 Berlin

Телефон: +49 30 26391176

Е-мейл: info@kok-buero.de

www.kok-buero.de

Бюро за контакт за европейски работници мигранти и роми / Anlaufstelle für europäische Wanderarbeiter/innen und Roma

Caritas

Levetzowstr. 12a, 10555 Berlin

Кръг на активисти „Недокументирана работа“ към обединения профсъюз на служителите в сектора на обслужване вер.ди

Бюро за консултация Берлин – Бранденбург / ver.di AK undokumentierte Arbeit Beratungsstelle Berlin-Brandenburg

Keithstr. 1-3, 10787 Berlin

Телефон: +49 157 34086803

Езици: немски, английски

**Амаро Форо - Консултантско бюро за европейски роми и конфликтна интервенция срещу антициганизъм/
Amaro Foro e.V., Anlaufstelle für für europäische Roma und
Konfliktintervention gegen Antiziganismus**

Weichselplatz 8, 12045 Berlin

Телефон: +49 30-43205373 /

Български мобилен телефон: +49 178 6831950

Е-мейл: anlaufstelle@amaroforo.de

www.amaroforo.de

Дортмунд

**Бюро за консултация проект „Справедлива мобилност“
Дортмунд / Beratungsstelle Faire Mobilität Dortmund / ver.di**

Haus

Königswall 36, 44137 Dortmund

Телефон: +49 231 54507982

Е-мейл: stefanie.albrecht@bfw.eu.com

Езици: български, немски

www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

Кьолн

**МигрАр: Бюро за контакт за хора без сигурно право на пребиваване към профсъюзите в Кьолн / MigrAr –
Gewerkschaftliche Anlaufstelle für Menschen ohne gesicherten
Aufenthalt Köln**

Hans-Böckler-Platz 9, (на партера в дясно, стая 0.33), 50672 Köln

Телефон: +49 151 46710925

Е-мейл: migrar.koeln@verdi.org

Езици: немски, английски, френски, арабски, руски, турски

www.migration.verdi.de/copy_of_menschen_ohne_papiere

Мюнхен

Бюро за консултация проект „Справедлива мобилност“

Мюнхен / Beratungsstelle Faire Mobilität München

DGB Bayern / Haus C 5.15, Schwanthalerstraße 64, 80336 München

Телефон: +49 89 51399018

Е-мейл: nadia.kluge@bfw.eu.com

Телефон: +49 89 51242772

Е-мейл: bojidar.beremski@bfw.eu.com

Езици: немски, български, руски, сръбски, хърватски, английски

www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

Служби за консултации на Организацията за социално

подпомагане - Мюнхен, ООД с нестопанска дейност,

Специализирана служба за миграция и интеграция /

Beratungsdienste der AWO München gemeinnützige GmbH,

Fachdienst Migration und Integration

Goethestr. 53, 80336 München

Телефон: +49 89 544247-15

Е-мейл: sozialdienst@awo-muenchen.de

www.awo-muenchen-migration.de

„Без документи“, бюро за консултации Мюнхен /

sans papier, Beratungsstelle München

Schwanthalerstr. 64, стая С. 403, 80336 München

Телефони: +49 89 59977-1133; +49 89 59977-1135

Е-мейл: sans-papiers.muenchen@verdi.de

Езици: немски

Информационен център „Миграция и работа“ към

Организацията за социално подпомагане - Мюнхен /

Infozentrum Migration und Arbeit der AWO München

Schwanthalerstr. 64, Haus C 5.15, 80336 München

Телефон: +49 89 513999-29/ -32

Е-Мейл: savas.tetik@awo-muenchen.de

Езици: турски, румънски, български, английски

www.awo-muenchen.de/migration

Саксония – Северна Бохемия – Долна Силезия

EURES TriRegio (EUROpean Employment Services, европейски услуги по заетостта)

DGB област Източна Саксония, Matthias Klemm
Dr.-Maria-Grollmuß-Straße 1, 02625 Bautzen
Телефон: +49 3591 42042
Е-мейл: ostsachsen@dgb.de
Езици: немски, чешки, полски
www.eures-triregio.eu

Франкфурт

Бюро за консултация проект „Справедлива мобилност“ Франкфурт на Майн / Beratungsstelle Faire Mobilität Frankfurt/ Main

DGB Haus 2 – 2ри етаж
Wilhelm-Leuschner-Straße 69-77, 60329 Frankfurt/Main
Телефон I: +49 69 27297566
Е-мейл: ilona.jocher@igbau.de
Телефон II: +49 69 27297567
Е-мейл: letitia.tuerk@igbau.de
Езици: немски, полски, румънски, английски
www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

МигрАр: Бюро за контакт за хора без сигурно право на пребиваване към профсъюзите във Франкфурт / MigrAr – Gewerkschaftliche Anlaufstelle für Menschen ohne gesicherten Aufenthalt Frankfurt

Wilhelm-Leuschner-Str. 69-77, 60329 Frankfurt/Main
Телефон: +49 69 25692569
Е-мейл: kontakt@migrar-ffm.de
Езици: немски
www.migrar-ffm.de

Европейско сдружение за въпроси на работници мигранти / Europäischer Verein für Wanderarbeiterfragen e.V.

Wilhelm-Leuschner-Str. 69-77, сграда 2, етаж 2ри,
60329 Frankfurt/Main
Телефон I: +49 69 27297566
Е-мейл: ilona.jocher@igbau.de
Телефон II: +49 69 27297567
Е-мейл: letitia.tuerk@igbau.de
Езици: немски, полски, румънски, английски
www.emwu.org

Хамбург

**Бюра за консултация проект „Справедлива мобилност“
Хамбург Живот и труд Хамбург / Beratungsstelle Faire
Mobilität Hamburg**

Arbeit und Leben Hamburg

Besenbinderhof 59, 20097 Hamburg

Телефон: +49 40 28401677

Е-мейл: jochen.empen@hamburg.arbeitundleben.de

Езици: немски, полски, английски (с предварителна уговорка
български и румънски)

www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

**Консултативен център за мобилни европейски работници
и служители – Сдружение „Труд и живот“ /
Arbeit und Leben – Beratungsstelle Arbeitnehmerfreizügigkeit**

Besenbinderhof 60, 20097 Hamburg

Телефони: +49 40 284016-78; +49 40 284016-76;

+49 40 284016-78

Езици: немски, полски, български, руски, испански, английски,
румънски

www.hamburg.arbeitundleben.de

**МигрАр: Бюро за контакт за хора без сигурно право на
пребиваване към профсъюзите в Хамбург /
MigrAr – Gewerkschaftliche Anlaufstelle für Menschen ohne
gesicherten Aufenthalt Hamburg**

Besenbinderhof 56, 20097 Hamburg

Телефон: +49 40 28584138

Е-мейл: migrar.hamburg@verdi.de

Езици: немски

www.besondere-dienste-hamburg.verdi.de/themen/migrar

Щутгарт

**Бюро за консултация проект „Справедлива мобилност“
Щутгарт / Beratungsstelle Faire Mobilität Stuttgart**

Betriebsseelsorge

Nikolausstr. 17, 70190 Stuttgart

Телефон I: +49 711 12093635

Е-мейл: dorota.kempton@bfw.eu.com

Телефон II: +49 711 12093636

Е-мейл: katarina.frankovic@bfw.eu.com
Езици: немски, полски, сръбски, хърватски
www.faire-mobilitaet.de/beratungsstellen

**Помощ и консултация за служителите и работниците в
предприятия, организирана от католическата диакония
Щутгарт / Betriebsseelsorge**

Nikolausstr. 17, 70190 Stuttgart
Телефон: +49 711 28470998
Е-мейл: bs-S21@betriebsseelsorge.de
Езици: немски, полски, хърватски, сръбски
www.drs.de/index.php?id=24652

Профсъюзи в Германия

Профсъюзите в Германия имат в много градове бюра, към които можете да се обърнете. Публикуваме тук централите на профсъюзите – там може да попитате, кой отговаря за Вас в близост.

ДГБ Управителен съвет / DGB-Bundesvorstand

Henriette-Herz-Platz 2, 10178 Berlin
Телефон: +49 30 24060-0
www.dgb.de

**Профсъюз на индустрията „Строителство-
Селскостопанство-Околна среда“, съкращение на немски
език: ИГ БАУ /**

IG Bauern-Agrar-Umwelt
Olof-Palme-Str. 19, 60439 Frankfurt/Main
Телефон: +49 69 95737-0
www.igbau.de

**Профсъюз на индустрията „Миньорство, Химия,
Енергетика“ /**

IG Bergbau, Chemie, Energie
Königsworther Platz 6, 30167 Hannover
Телефон: +49 511 7631-0
www.igbce.de

Профсъюз на работниците и служителите в железопътната и транспортната индустрия, съкращение на немски език:

EФГ / EVG - Eisenbahn- und Verkehrsgewerkschaft

Weilburger Str. 24, 60326 Frankfurt/Main

Телефон: +49 69 7536-236

www.evg-online.org

Профсъюз на работниците и служителите в сферата на образованието и науката / Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft

Reifenberger Str. 21, 60489 Frankfurt/Main

Телефон: +49 69 78973-0

www.gew.de

Профсъюз на металната индустрия / IG Metall

Wilhelm-Leuschner-Straße 79, 60329 Frankfurt/Main

Телефон: +49 69 6693-0

www.igmetall.de

Профсъюз на работниците и служителите в хранително-вкусовата промишленост и ресторантьорството, съкращение на немски език НГГ / Gewerkschaft Nahrung-Genuss-Gaststätten

Haubachstr. 76, 22765 Hamburg

Телефон: +49 40 38013-0

www.ngg.net

Профсъюз на служителите в полицията / Gewerkschaft der Polizei / Bundesvorstand

Stromstraße 4, 10555 Berlin

Телефон: +49 30 399921-0

www.gdp.de

Обединен профсъюз на служителите в сектора на обслужване, съкращение на немски език: вер.ди / Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft / Bundesverwaltung

Paula-Thiede-Ufer 10, 10179 Berlin

Телефон: +49 30 6956-0

www.verdi.de

Важни адреси в България

КНСБ – Конфедерация на независимите синдикати в България

София 1000, пл. Македония 1
www.knsb-bg.org

КТ ПОДКРЕПА

Ул. »Ангел Кънчев« 2, София 1000
www.podkrepa.org

Агенция по заетостта

Бул. Дондуков №3, София 1000
Телефон: +359 2 9808719
E-Мейл: az@az.government.bg
www.az.government.bg

Изпълнителна агенция »Главна инспекция по труда«

Бул. »Дондуков« № 3, София 1000
Телефон: +359 2 8101759 / Телефон за сигнали на български
граждани, работещи в чужбина: +359 2 8101747
E-Мейл: secr-idirector@gli.government.bg
www.gli.government.bg

Ръководство за българи, които искат да живеят и работят в Германия. Съдържа информация, която ще помогне за намиране на законна работа при достойни условия на труд и ще предпази от злоупотреба с труда.

Gefördert durch:

